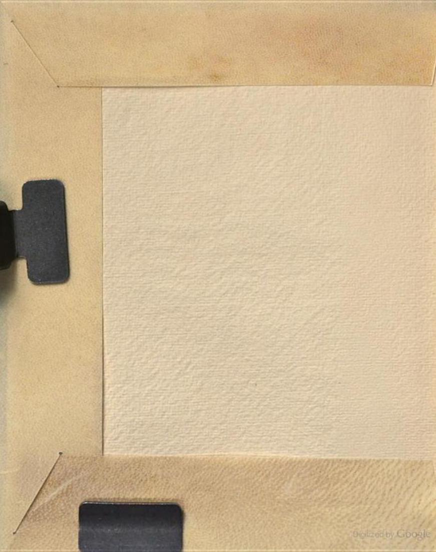
ELOQUENTIAE SERIIS CULTORIBUS, SACROR. & CIVIL FACUNDA ARTE REGUNDOR...

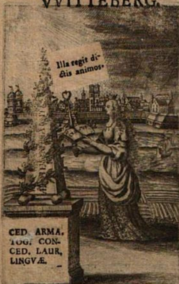
Georg Caspar Kirchmaier

ELOQVENTIÆ
SERIIS CULTORIBUS,
Sacror. & Civil. facundâ arte regundor. Admiratoribus S. P.

GEORG. CASP. KIRCHMAJERUS,
Orator. Prof. Publ in Electoral. Academia
VVITTEBERG.

Literis JOHANNIS WILCKII,
A. cIↄ Iↄc LXXXIII.

Cùm & literarum & pugnandi gloriâ gens nulla unqvàm superaverit Romanos, seu virtutum magnitudinem, seu Majestatis admiratione æstimes, seu diuturnitatem deniq; Imperii, qvod in Orbis penè omnis cardines vim diffundebat suam, & ad æmulationem usq; posteris transmisit; (ut aut appellentur Cæsares Romani meritò, aut magnis animorum armorumq; motibus affectent alii,) tùm maximè dicendi laudem adeò fecerunt sibi propriam, ut palmam nationibus præripuisse universis videantur. Sciscitanti caussas multæ ac gravissimæ occurrunt qvidem, ab hoc tamen instituto alienæ; qvæ in rem faciunt præsentem, potiores *duæ artes sunt*, ut * *Ciceronis* testimonio utamur, *qvæ possunt locare hominem* (qvidni etiam Rempublicam?) *in amplissimo dignitatis gradu; una Imperatoris, altera Oratoris boni. Ab hoc enim pacis ornamenta retinentur; ab illo pericula belli repelluntur.* Togæ scilicet sagiq; tempora prudentiam gubernatricem & justitiam non minùs, qvàm fortitudinem heroicosq; ausûs poscunt: ut non temerè armatam Palladem confinxerit antiqvitas. *Imperatoriam*, ait Imperator ipse, *Majestatem non solùm armis decoratam, sed Legibus etiam armatam esse oportere; ut utrumq; tempus, & bellorum & pacis rectè possit gubernari.*

Orat. pro Muran.

Sed hîc alterius duntaxat curam suscepturi atqve commendationem sumus, qvando sponte suâ, juxtà Ennianum illud, *spernitur Orator bonus, horridu miles amatur.* Magna maximi

maximi Scriptoris vox habenda ap. *Tacit.* dialogo: Neminem magnam sine Eloqventiâ potentiam fuisse assecutum. Adeò,ut *Reges omnes, Deo qvidem charos, Eloqventiâ donatos cœlitùs fuisse*, affirmaverit *Hesiodus*. Dicendi excellentiâ qvid *Cineas* effecerit, testatus *Pyrrhus* Rex Epirotarum; *plures Cineæ oratione occupasse urbes se, qvàm armis suis potuisse*. Fulmen istud Macedoniæ *Philippus* unicum *Demosthenem* plus totâ fertur formidasse Græciâ. *Pisistratus* Atheniensium Tyrannus valuit tantoperè dicendo, ut Imperium illi solitarium, oratione ejus capti Attici, concederent. Philippo patre major Alexander filius, cùm præliandi tempora instarent, gentes singulas oratione variâ & accommodatâ, *Curtio* prodente id memoriæ, alloqvebatur: Illyrios Thracasq; opum & divitiarum ostentatione; Græcos veterum bellorum recordatione ac perpetui cum Persis accendebat odii; Macedonas Europę victæ admonebat nunc, nunc expetitæ Asiæ implebat spe; nec inventos toto pares Orbe suis, gloriatus. Affecit ita singulorum certè animos, & nihil non effecit. *C. Julium Cæsarem* (ut ad Romanos revertamur nostros,) *Apollonio* Rhetori clarissimo navasse operam, *Svetonius* testatur; eundemq; præter alia subsidia inprimis fretum Eloqventiâ, suprema rerum invasisse culmina, Scriptores celeberrimi testantur. *M. Tullius Pompeji* inter artes cæteras imperatorias mirificè commendat gratiam & vim dicendi; ut sub initia civilis belli declamandi consvetudinem repetiisse ipsum; Cæsarem *Augustum* etiam ne Mutinensi qvidem bello omisisse, memorat *Tranqvillus*. Eloqventiæ adminiculo *Antonius* ad obtruncandum se emissos milites sævissimos, ut gladios evaginatos redderent vaginis, potentissimè obstupefecit. Hujus ope Romanorum ad id temporis Senator disertissimus, Menenius Agrippa, factiosam arma-

de CC. corrupt. Eloqv.

Plutarch. in vit. Pyrrhi

armatamq; plebem revocavit ad consilia saniora, & Senatui subjecit iterum. Accuratissimè *Virgilius* vim illam animos domandi his expressit:

--- Ac veluti magno in populo cùm sæpè coorta est 1. Æn.
Seditio, sævitq; animis ignobile vulgus,
Jamq; faces & saxa volant, furor arma ministrat:
Tùm pietate gravem ac meritis si fortè virum qvem
Conspexere, silent, arrectisq; auribus adstant.
Ille regit dictis animos, ac pectora mulcet.

Jam, ut, qvàm verè *Plato* scripserit, *communicare cum auctoritate Regiâ Oratoriam dignitatem, dum, qvod justum est, persvadet, & cum illa publicas res administrat*, constet, prodeant Imperatores primùm, incorrupti judices post Deum summi, & Brabevtæ. *Cari* filius *Numerianus* Cæsar, cùm ponenda ipsi statua in Bibliotheca esset, non Cæsareæ potestatis nomine, sed Eloqventiæ ingeniiq; gloriâ invenit ibi locum: Plat. de Regno. Flav. Vop. de eod.

NUMERIANO. CÆSARI. ORATORI. SUIS.
TEMPORIBUS. POTENTISSIMO.

Oratio nimirũ ejus, *Flavio* dicente, *tantum habuisse fertur Eloqventiæ, ut illi statua, non qvasi Cæsari, sed qvasi Rhetori decerneretur.* Nec tantùm in Ulpia, quæ Romæ erat, Bibliotheca, sed & in Provinciis qvibusdam habitus hic Oratoriæ honos. Ipsemet, qvi Ulpiam instituit, *Trajanus*, artiumq; & scientiarum benignissimus patronus extitit, in Bithyniæ provinciâ, & qvidem Prusiæ statuam amavit poni, *Plinio* auctore: *Ipse*, inqviens, *in repræsenti fui, & vidi tuam qvoq; statuam in Bibliotheca positam.* Idem Optimus *Trajanus Celsum* Rhetorem honore statuæ dignatus ap. *Xiphilinum* legitur. Panegyristes & Collega Cæsaris *Trajani* admiratione plenus veluti exclamat: *Qvem honorem dicendi Magistris, qvam dignitatem sapientiæ doctoribus habes?* Qvasi ageretur tædio *Maternus, asserit ibidem inq; comitatus istos & egressus, aut freqven-* Plin. l. X. Epist. 85. Xiphilin. lib. 68. Plin. in Panegyr.

tiam salutationum concupisco; non magis, qvàm æra & imagines, qvæ etiam me nolente in domum meam irruperunt. Et qvid de *Frontone*, M. Antonini cogitabimus magistro, si *Capitolino* auscultemus? *Oratoribus usus est Græcis, Annio Marco, Caninio Celere, & Herode Attico Latino, Frontone Cornelio. Sed multum ex his detulit Frontoni, cui & statuam in Senatu posuit.* Nec illud tantùm; sed *Rhetoribus per qvaslibet provincias honores & salaria constituit.* Posteritas vix habitura fidem aliàs fuisset, nisi de Imperatore sapientiori Antonino retulisset id *Capitolinus* in illius gestis: *Tantum honoris magistris suis detulit, ut imagines eorum* AUREAS *haberet in* LARARIO, *& sepulchra eorum aditu, hostiis, floribusq; semper honoraret.* Prætergredior Themistii honorem à *Constantio* tributum.

Capitolin. in M. Antonin. Conf. & Euseb. posterior. Chronic. lib. Id. in Anton. Pio. in Antonin. Philos.

Themist. Orat. 17.

Memorabile in ævum omne (nescio an uspiam locorum, nisi forsitan in *Svecia*, à Perillustri *Skyttio*, exempli loco iteratum?) factum est *Constantii* Imperatoris anteà laudati. Ita qvidem ille ad *Eumenium* insignem Oratorem: *Qvod aliud præmium conferre debemus, qvàm qvod nec dare potest, nec eripere Fortuna? Salvo igitur privilegio dignitatis tuæ, hortamur, ut* Professionem Oratoriam *repetas atqve in* (Augustodunensium) *supradictâ Civitate, qvâ non ignoras nos ad pristinam gloriam reformare, ad vitæ melioris studium adolescentium excolas mentes; nec putes, hoc munere ante partis aliqvid tuis honoribus derogari; cùm honesta Professio ornet potiùs omnem, qvàm destruat, dignitatem. Deniq; etiam salarium te in* SEXCENTIS MILLIBUS NUMMUM, *ex Reipublicæ viribus conseqvi volumus; ut intelligas,* MERITIS TUIS *etiam nostram confluere* (constare legerim) *clementiam. Vale Eumeni charissime nobis.* Magnos magna etiam decere, nota vox; & poterat hoc sine fraude immensarum facere

Constantius in epist. ad Eumen.

opum

opus Imperator. Sed de Majestatis Admi... ro p... car... talia, imò majora, singulorum laudem faci... ...

Heros is incomparabilis, JOH. SKYTTE, Lib. Baro, Regni Svec. Senator, Præses Regii in Goth... udicii Iunecop. Cancellar. Upsaliens. Academ. & Finlandiæ citerioris Legi-lator fuit; qvi in donationis tabulis, à venerabili Episcopo prolatis An. clↄ Iↄc XXII. ista literis mandari jus... ...ssus: Posteaq... ipso didicisset usu, qvantum gerendis rebus conduceret prudens Eloqventia, *(audite posteri, si respuat hæc præsens ætas,)* se favente gratiâ divinâ, Eloqventiæ Politicesq; studiis exercendis consecratum, maximâ ex parte Regum, Principum, & aliorum benevolentiam conciliasse sibi, fortunas auxisse, in conventibus Regni publicis, & in Legationibus ad Orbis Europæi Reges Principesq; & Respublicas insignem atqve nullo ævo intermorituram liberalitatem expertum; legare ideò ex facultatibus reditibusq; suis, Professori Eloqventiæ in Acad. Upsaliensi in perpetuum salarium ***. Amplissimam hanc summam esse, discimus ex Ornamento Sveciæ *Scheffero*. Villas etenim XII. cum ædibus lateritiis fruendas perenni atqve confirmatione Regiâ munito beneficio legavit. Jam qvid de nimiâ propemodum

Baazius in Hist. Eccles. Sveo-Goth. l. 8. c. 4. p. 800.

In memo... ab. Svec. Gent. 22. §. 8.

dùm

d[illegible] munif[illegible]ntia Reginæ (cùm nostra esset, admirabilis,) CHR[illegible] nemoremus? unicam *Freinshemii* Orationem, qvâ natalem ejus alterum & vicesimum celebravit, mille Imperialium [illegible]um. unciali[illegible] dono splendidissimè ornavit, *Qvale nihil antè accidisse unqvàm scimus* (addidit Clariss. Virorum, *Schefferus ibid loci, §. 12.* [illegible]*c nec pòst futurum esse, facilimè persvademur.* Utinam no[illegible] responderet hoc oraculum, inprimis inter Teutones, eventui.

Dicat aliqvis: qvod, qvale, qvantum istud genus literarum artiumq; sit? in cujus gratiam tot erogata, vel legata præmia à sapientibus, & animis Augustis fuerint? Ego verò efficaciùs condocefacere non possum, qvàm si ad Imperatorios & Regios cultores ejus ac brabevtas provocem; si merear applausum in hoc obtinendo: populos Europæ Christianæ pugnacissimos semperq; formidabiles, militiâ, qvàm eloqventiâ non minùs, *Gallos* istud confirmare. Non recentia edisseram, antiqviora dabo. *Lib. 2. in Origg.* *Gallia pleraq;* (ait *Cato* ille Porcius) *res duas industriosissimè persecuta, rem militarem & argutè loqvi.* *ad Vigilant. epist.* Deinde *Hieronymus*, qvi diu commoratus ibi olim; *Gallia viris semper fortissimis eloqventissimisq; abundavit.*

Nec suis defraudanda laudibus gens *Sueonum* videtur. Cùm plura referat, tùm nullum est illustrius exemplum, quàm quod de AXELIO OXENSTIERNA summo Regis pariter Regniq; quondam Administro, sapientiâ, fortitudine ac suadâ temerè cum nullo comparando ævi nostri prodidit Historicus: fuisse ipsum Virum Eloquentiâ instructum admirabili; seu domi atq; in Senatu, sive apud Reges Principesq; foris agitarentur rerum pondera. Post Divi Regis obitum ex militaribus præfectis multi, sive tædio laborum, sive studio novarum rerum, sive aliquâ necessitate inter se conve-

vene-

venerant, *Axelium* adorti, ut compellerent ad desideria, nec-quicquam ausi amplius sunt contrà perorantem. *Adeò cunctorum animos oratione gravi atq; penetranti eloquentiâ demulsit, ut nequirent; digressiq; alter alterum vel extrà sese raptum in præsentia Axelii dicentis; deniq; se velut fascinatos ineffabili sermonis humanissimi arcanâ & suavissimâ virtute, ultrò, nec sine risu mutuo, profiterentur.* Nefas fuerit, semidei GUSTAVI ADOLPHI Regis præterire hic facundiam. *Et aliàs non exposcebat* (ait iterum *Schefferus* præco) *alieni oris operam*, rarissimâ virtute inter Numinis Vicarios, *sive Legatis reddenda essent responsa, sive in Senatu de gravissimis deliberandum negociis, sive ad populum de necessitatibus Imperii instituendus esset sermo.* De Stetino Pomeraniâq; verbis & oratione victâ potiùs, quàm viribus, post alia hæc idem subdit: *Sic* GUSTAVUS ADOLPHUS *Eloquentiâ, quàm armis priùs fregit hostem.* *In memorab. Suec. Gent. c.29. §.5.*

Quorsum autem tot ac tanta, quærat porrò aliquis, elogia, ad Eloquentiam ornandam concinnata? Propter non ipsam, sed præsentis seculi, degeneris nimirum, cacoëthes. Quotusquisq; enim vel in Academiis permultis (novimus & vidimus specimina, experti diu,) vel in sedibus Nobilitatis Aulicæ, ad imitamenta FRISIORUM ac GERSDORFFIORUM SECKENDORFFIORUMq; , Luminum Columinumq; rei omnis publicæ, seu sacra, seu civilia expendas, in Saxoniæ Misniæq; oris hisce, seriò assurgit? Quorum admirandam Svadæ gloriam hic non exaggerabo in opprobrium posteritatis; istud vel inviti largientur, ab avito studio discendi atq; exercendi nobilissimas has artes, desciviſſe ferè juventutem Academicam; quandoquidem, *ut videantur modò, non ut sint imposterùm vel docti, vel diserti*, potiore loco habent.

B Ista

Ista verò transeant, dum Eloqventiæ considerandi ambitus & limites supersunt. Eloquentiam vocârunt nullâ non ætate Sapientes habitum ornatè, copiosè, & accommodatè de re omni (divina & humana, de Republ. personis, rebus, actionibus ad laudem vituperiumvè pertinentibus,) dicendi scribendiq́;, hominum & populorum animos nunc irritando, nunc sedando permoventem, Principum consilia moderantem, ad honestatis & justitiæ præsidium, & communem hominum salutem. Prodeant cœlestium interpretes oraculorum, Oratores sacri, &, quid sine Arte nostra unqvàm valeant, confiteantur. Aufint persuadere animis, ignari artificiorum, infacundi, verbo exprimam, inepti, erigendo miseros, terrendo contumaces, animando imbecilles; faciant hæc, inquam, sine Oratoriæ subsidiis. Forensia civiliaq́; tractent alii; Legatos agant, à consiliis dicantur, orent caussas, sanciant statuta, voluminibus edendis inclarescere nitantur; loquantur inornatè, inficetè scribant, eleganti ac disertâ sint orbati dictione, umbræ sunt, aut crepitacula.

Artis Oratoriæ si metiamur spacium ac limites, indefinitus, Gelliano ore, ambitus, qvoad materiem, occurrit. Græci, velut *Aristoteles*, *Demetrius Phalereus*, & hos secuti è Romanis *Cicero*, *Qvintilianus* etiam τὸ ἕκαστον amplexi, singulas sub universo res, personas atqve actiones, qvatenùs ad genus aliqvod dicendi commodè referri possunt, præscripserunt. Omnia nimirum, qvæ ex numero persvasibilium censentur, illi subsunt. Nucleum intelligo inprimis ex Historia & prudentiâ Civili; ne qvis putamina vocabulorum modò captet. *Tullius* ex tripode: *Si Oratoris*, inqvit, *nihil vis esse, nisi compositè, ornatè, copiosè eloqvi; qværo id ipsum, qvî possit assequi sine eâ scientiâ, qvam ei non conceditis?*

I. de Orat.

Qvid

Quid est enim tàm furiosum, quàm verborum vel optimorum atq; ornatissimorum strepitus inanis, nullâ subjectâ sententiâ, aut scientiâ? Sit Orator tanquàm omnigenæ eruditionis belluo; omnium rerum cognitione se nō ingurgitârit, omnes tn. degustârit, nam in eo, quod quis prorsus ignorat, disertus esse nequit. Ac meâ quidem sententiâ nemo poterit esse omni laude cumulatus Orator, nisi erit omnium rerum magnarum atq; Artium scientiam consecutus. Explicationem tamen aliis Orator libentissimè relinquit; applicationem sibi ad negotium persuasionis servat, & hâc parte limites agnoscit nullos. Audiamus *Fabium* de Oratore disserentem: *Ille Dialecticæ subtilitatem, ille moralis partis utilitatem, ille rerum motus caussasq; cognoverit. Ita enim est, Viri optimi, ita ex multa eruditione, ex pluribus artibus & omnium rerum scientiâ exundat illa admirabilis Eloquentia.*

Quinctil. de C.C. corrupt. Eloquent.

Neque Oratoris vis & facultas, sicut cætera- ”
rum rerum, angustis & brevibus terminis ”
cluditur. ”

Decipiuntur valdè, qui confundunt Oratoriam ceu principem, cum famula Rhetorica; muremq; adeò farinâ sparsum perridiculê pro domino pistrini habent. Tropis figurisq; & capitibus paucissimis Rhetoricen includunt vulgò, & ad arctissimos miserrimosq; carceres damnare Oratorem audent. Rectè *Valla: Rhetorem Rhetoricæ vocamus nos Lectorem, non Oratorem: mirorq;, cur in hoc tàm facili pervulgatoq; nomine exponendo Victorinus errârit.* Et du-

lib. 4. Elegant. 18.

dum anteà *Eumenius*, cujus suprà fecimus honestam mentionem: *Neq; tanta*, inquit, *me aut negligentia, aut confidentia tenet, ut nesciam, qvanta sit inter hanc, & nostra illa secreta studiorum exercitia diversitas. Ibi armantur ingenia; hic præliantur. Ibi prolusio, hic pugna committitur. Hic plerumq; velut sudibus & saxis; illic telis splendentibus dimicatur. Hic sudore Rhetor & qvasi pulvere sordidus, illic insignis ornatu laudatur Orator.* Jamq; olim *Plinius* 4. Epist. II. *Valerianus Licinius nunc eò decidit, ut exul de Senatore, Rhetor de Oratore fieret.* Medici Philosophiq; summi inter Italos *Hieronymi Fracastorii* acumen passim admiratur *Julius* ille *Cæsar Scaliger*, qvem mox illi testem sociabimus. Sic qvidem *Fracastorius* inter alia: *Plurimùm Orator atq; Rhetor differunt. Alter enim servus est, alter dominus, alter doctor, alter præceptor; illius, qvi servus est, finis est docere, per qvæ benè dicitur; ejus verò, qvi dominus, finis est persvadere.* Hic autem: *Oratoria est Politicæ pars, Rhetorica verò λογικῆς; cujus tertia portio Grammatica est.* Idemq; *Rhetorica eadem cum Oratoria non est; qvippe ars Rhetorica Orationi ornatum atq; vim apponit ad persvadendum. Oratoria utitur illius instrumentis.* Ad qvem locum conferatur suppar *Scaligero* commentator *Sperlingius* ingeniosus. *Delenda igitur*, ut *Carolus Regius* existimat, *opinio illa vilis ac falsa, per qvam Oratoris facultas propè videtur in Rhetorum detrudi officinas. Altior hæc Professio est, sacra, divina; atq; adeò Philosophicæ neqvaqvàm servituti subjecta;* & qvæ ad gloriam illius ampliorem alia occurrunt ibi. *Vossius* ὁ πάνυ cùm ad *Aristotelem* & *Ciceronem* provocasset, *artificiosam Eloquentiam civilis rationis magnam & amplam* par-

Dialog. de Poët. p. 343.

Scalig. l. de subtilit. 3.

Meditat. 3. ad Scal.

In Orator. Christian. l. 2. c. 1. p. 49.

lib. 1. de Philos. & eor. sect. c. 20.

partem esse, addit: *quare Oratoriam in eo genere ponemus*, ait *Cicero* de inventione, *ut eam Civilis scientiæ partem esse dicamus*. Et in *Bruto* idem: *qui Eloquentiæ dat operam, dat prudentiæ*. Non sine stomacho *Adamus Th. Siberus*, benè meritus Senator quondam Academicus hic loci: *Deniq;, ut discant*, inquit, *isti obtrectatores Eloquentiæ, Orator rerum, hoc est argumentorum ac scientiarum cognitionem aliunde accipit*, [ex Historia & Politica,] *verborum disciplinam ipse sibi parit*. Idem pluria in rem hanc affert alibi. *Joannes Avenarius*, qui Eloquentiæ hanc spartam pari laude apud nos ornavit: *Floris subcisivis per amœnissimos Civilis sapientiæ hortulos exspatiatus, quædam communi studiorum utilitati haud infrugifera, quibus ut plurimùm Oratores ac Politici se delectare consueverunt, collegi, collecta disposui, disposita publici juris feci*.

Dissert, Academ.20.p.267

Dissert.21. p.268.

Sesqvicent. Politic. qq. dedicat.

Meritò hic vapulem, nisi in summorum meritis famâq; Oratorum *Buchneri* & *Boecleri*, propiori jure aliqvo venerandorum, acqviescerem sententiis. Sic qvidem ille: Eloqventiæ doctoris provinciam non ita definiunt, (prudentes) ut Ciceronis tantùm Orationibus, aut ejusdem, vel Aristotelis, aut Qvintiliani interpretandis præceptis includant; *porrigunt latiùs ejus fines*, " *inq; Historicorum ditionem usq; extendunt*, " *cum faciunt copiam eloqventissimum qvemqve eorum tractandi. Ac, licet conciones inprimis commendent, non eò tamen id intelligen-*

Programm. Acad.392. ad An. 1649.

„ *gendum eſt, ac ſi à cæteris ut alienis, abſtinere*
„ *oporteat.* — — His rebus adductus, (pergit
„ maximus Virorum) atq; *ut demandati mu-*
„ *neris implerem partes, cùm ſæpè ante in præ-*
„ *ſtantisſimis qvibusq; Hiſtoricorum veterum,*
„ *qvi Latinè ſcripſerunt, privatim juxtà & pu-*
blicè operam poſui; tùm nunc T. Livium in
manûs denuò decrevi ſumere, propoſitu-
rus primordia Urbis Regumq; hiſtoriam;
tùm qvomodò converſa Resp. ſit, exactis
Regib9, & inſtituta fundataq; à Bruto liber-
tas, Ego, ait *Bœcl.* mecum perpendens, cùm & à puero non
de ſtudiis magis, qvàm de ſtudiorum uſu cogitare con-
ſvevisſem, *& officii præſertim, qvod nunc gero,* * *cura me*
commonefaceret, ut de præparandis vitæ & uſui publico
juvenũ animis eſſem ſolicitus, viſus ſum mihi operæ pre-
tium facturus, *ſi ad Civilia potisſimùm Lectiones publicas*
& privatas cum exercitationibus plerisq; referrem. In-
venias apud qvosdam, *Politicum non alium, qvàm Orato-*
rem dici. Nota ſunt Fabii verba in proœm. operis:
„ *Vir ille verè civilis & publicarum privatarumq; rerum ad-*
„ *miniſtrationi accommodatus, qvi regere conſiliis urbes, fun-*
„ *dare LL. emendare judiciis posſit, non alius eſt profectò,*
„ *qvàm Orator.*

Programm. Acad. 1. p. 13. ad A. 1637.

* *(Sub auſpicia Profesſionis Eloqventiæ hæc ſcripſit) Idem alibi: Diſſert. Academ. 3. de Eloqv. Viri Civil. p. 107.*

Horum omnium ut me auctoritatibus & ratio-
„ nibus experior munitum, ſic veſtigiis inſiſtam pro virili,
nec à mente illa, quam per Annos, indulgentiâ Numinis
ſer-

ſervavi propemodùm XXII [dixerim præfiſcini?]rectiſſimà, me dimoveri patiar. Si faciat me Rhetorem fortuna tamen, feram animo lubenti, neq; deprecabor nomen; cùm recogitem & *Scribas* appellatos olim, quos nunc vulgò *Cancellarios* vocamus; & *Scholaſticos*, qui cauſſarum fuerant Patroni; (*Advocati* in commune audiunt,) *Grammaticosq;*, qui *Philologorum* nomine ac *Poëtarum* habebantur clari. Neque me præterea Philologiæ unquam puduit, aut pudeat inpoſterum, ſi tantùm Philologo ſit omni integrum diſſerere in publico, quemadmodùm fas Oratori declamare.

Redeundum denique in viam, & apertiùs ſignificandum eſt, quid velim. Poſteaquàm ſcilicet elapsâ hàc hebdomade in *Taciti* Germaniam hûc Lectiones meas publicas adduxi per hos menſes quatuor, ùt pauciora reſtent, intra breve ſpatium addenda; apud animum conſtitui, privatim exercitia, inprimis panegyricæ Orationis, recitanda, horis matutinis proximè ſubjicere. Exponam priùs Artis hujus requiſita, themata exhibiturus etiam, Panegyriſtarum plurium egregios labores cum induſtriis, hàc lege nihilominùs, communicabo, ut rem agant ſeriò & manum operi admoveant & lingvam. Publicè, ut tempori inſerviam præſenti, ad Hiſtoriam patientis JESU ſacram ex deliciis Philologicis Antiquitates eruam, tradámque horâ veſpertina IV. in Acroaterio minori. Clauſulâ epiphonematis è *Cicerone* hauſti hoc propoſitum obſigno:

Per-

Pergite Adoleſcentes, atqve in id ſtudium incumbite, ut vobis honori & amicis utilitati, & reipublicæ emolumento eſſe posſitis. SIC VOS DEUS SERVET! P. P. Dominicâ REMINISCERE, Anno ſalutis reparatæ cIↃ IↃc LXXXIII.

2

